

Ås kommune

Miljø, mangfold og muligheter

Planprogram for Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Vedtatt av kommunestyret 25.10.2023

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Hensikten med planarbeidet	3
1.2	Avgrensing og definisjoner	4
1.3	Bakgrunn for planarbeidet	4
1.4	Rammer og føringer	6
2	Kunnskapsgrunnlag	8
2.1	Kunnskap som grunnlag for anbefalingene	8
2.2	Kunnskap som grunnlag for konsekvensutredning av arealinnspillene..	11
3	Arealinnspill – en invitasjon	12
4	Planprosessen	13
4.1	Organisering	13
4.2	Framdrift.....	13
4.3	Medvirkning	13
	Vedlegg	15
	Vedlegg 1: Temaer i konsekvensutredning av arealinnspillene	15
	Vedlegg 2: Dokumentasjon av arealinnspill	19

1 Innledning

1.1 Hensikten med planarbeidet

I tråd med Ås kommunes planstrategi 2020-23 skal det utarbeides en kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Den skal bidra til at det legges til rette for at innbyggerne i Ås har mulighet til å være fysisk aktive hele livet og til å utøve friluftsliv i sitt eget nærområde.

I kommunens planstrategi 2021-24 er det vedtatt at temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv skal rulleres. I rullering av kommuneplanen (vedtatt 15.06.2023) ble de diskutert om dette temaet skulle inngå i kommuneplanens arealdel. Det ble konkludert med at det var behov for en egen plan. I K-sak 62/21 i møte i kommunestyret 20.10.2021 ble det vedtatt at det skulle legges fram en sak om en kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Kommunedelplanen skal legges til grunn for neste rullering av kommuneplanen.

Planen skal sikre langsiktig planlegging som gir grunnlag for prioritering av tiltak og ressursbruk for kommunens administrasjon og politikere, og den skal være tydelig på hva innbyggerne kan forvente av kommunen.

Bærekraftig utvikling skal være førende for planarbeidet og gjennomføringen av planen. Det er i tråd med regjeringens vedtak om at FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det vil si å følge opp de målene som er satt i kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2022-2034.

Kommunedelplan Fysisk aktiv i Ås skal:

1. Bygge på et kunnskapsgrunnlag som viser status, muligheter og utfordringer for målgrupper, anlegg og områder planen berører.
2. Gi mål og strategier for arbeidet med å få innbyggerne i Ås til å ville og kunne være fysisk aktive hele livet.
3. Vise kart med bestemmelser med nye arealformål hvor det legges til rette for fysisk aktivitet, i tillegg de som er i vedtatt kommuneplan.
4. Gi en oversikt over aktuelle tiltak og prioritering av disse.
5. Bygger på dialog med og medvirkning fra innbyggere, lag og foreninger, politikere, ansatte mfl.

En kommunedelplan kan ha vesentlig virkning for miljø og samfunn. Da skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram. Det skal styrke medvirkningen i en tidlig fase og bidra til en målrettet og forutsigbar prosess. (Plan- og bygningsloven § 11-13). Dette planprogrammet gir informasjon om:

- Hensikten med planarbeidet, avgrensing og definisjoner samt bakgrunnen for planarbeidet.
- Kunnskapsgrunnlag for planen:
  - Grunnlag for anbefalingene.

- Grunnlag for konsekvensutredning av arealinnspill.
- Invitasjon til å komme med arealinnspill.
- Planprosessen med frister, deltakere og opplegg for medvirkning

1.2 Avgrensing og definisjoner

Kommunedelplanen skal avgrenses til idrett og fysisk aktivitet, slik det blir definert i stortingsmeldingen *Den norske idrettsmodellen* (Kulturdepartementet, Meld.St.25 (2011-2012)).

Med idrett menes aktivitet i form av trening eller konkurranse i den organiserte idretten. Fysisk aktivitet er egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, inkludert friluftsliv og aktiviteter preget av lek. Friluftsliv blir definert som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser.

I denne planen blir idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet omtalt samlet som «fysisk aktivitet». Det er i tråd med «Veileder Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet» (Kulturdepartementet, 2014).

Et virkemiddel for å legge til rette for fysisk aktivitet er spillemiddelordningen. Det er innbyggerne sitt behov for aktivitet som skal ligge til grunn for hvilke anlegg som skal bygges, videreutvikles og avvikles. Det er to anleggsklasser i spillemiddelordningen er inndelt som følger:

- Nærmiljøanlegg: Anlegg eller område utendørs for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig i og ved bo og/eller oppholdsområde.
- Ordinære anlegg: Anlegg som i hovedsak er knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for organisert idrettsaktivitet.

Friluftsområder er større sammenhengende naturområder utenfor byer og tettsteder som skal bruke av allmennheten til friluftsliv og der eier kan drive landbruksvirksomhet. (Plan- og bygningsrett del 1, O.J. Pedersen et.al., Universitetsforlaget 2010).

Med ferdselsårer menes traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann. (Miljødirektoratet veileder, M-1292/2019).

Det utvidede kulturbegrepet slik det ble definert i kulturmeldinger i 1973 og 1974 legges til grunn. Det omfatter både det tradisjonelle området litteratur, kunst og kulturvern, ungdomsarbeid og idrett, men også skapende fritidsvirksomhet som kan gi utfoldelse av egne anlegg og interesser.

1.3 Bakgrunn for planarbeidet

Å være fysisk aktiv gir glede og mestring for mange, og det handler ofte om å gjøre det sammen med andre. Fysisk aktivitet er samtidig nødvendig for å utvikle og opprettholde god helse og livskvalitet gjennom hele livet. Fysisk aktive vil

også ha bedre fysisk og psykisk helse enn fysisk inaktive (Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029)

Folkehelseoversikten 2020-23 for Ås viser bl.a. at befolkningen er mindre fysisk aktive. Nasjonale tall viser at kun tre av ti voksne og eldre er aktive nok, og bare halvparten av 15-åringene. Mye av det lave aktivitetsnivået kan forklares med mindre bevegelse i dagliglivet og ved transport. Det er et stort potensial for fysisk aktivitet i det å gå og sykle til og fra daglig gjøremål, arbeid, skole og fritidsaktiviteter.

Grunnlaget for bevegelsesglede, aktivitetsvaner og fysisk funksjon legges i barne- og ungdomsårene. Tidlig innsats på arenaer som favner alle barn og unge er vesentlig. Dette kan bidra til at utviklingen av antall barn og unge med psykisk utfordringer øker, snur. (Folkehelseoversikten 2020-23 for Ås).

Innsats i alle livets faser er nødvendig for å forebygge sykdom og opprettholde fysisk og psykisk helse. Økt fysisk aktivitet kan bidra til at innbyggerne kan stå lengre i arbeid, være selvhjulpne lengst mulig og redusere behovet for helse- og omsorgstjenester.

Det må også legges til rette for grupper som trenger ekstra tilpasninger for å være fysisk aktive. Det vil bl.a. si å legge til rette for universell utforming og tilgjengelighet.

Andelen som blir eldre øker, og det må derfor i større grad planlegges for et aldersvennlig samfunn som også inkluderer tilrettelegging for økt fysisk aktivitet for denne aldersgruppa der de bor enten privat eller på institusjoner.

De sosiale forskjellene øker i samfunnet vårt og andelen innbyggere som lever med lavinntekt, øker (folkehelseoversikten). Det er derfor viktig å legge til rette for arenaer for fysisk aktivitet slik at det blir et tilbud for alle uavhengig av økonomi eller helsesituasjon. Det kan være arenaer for uorganisert aktivitet som f.eks. treningsområder utendørs, løkker, områder for basketball og gratis hallplass. Det er særlig viktig for å nå barn og unge.

Andelen innbyggere med innvandrerbakgrunn i Ås var pr. 01.01.2023 nærmere 27%. Det forventes at denne andelen vil øke. Befolkning med ikke-vestlig bakgrunn deltar i mindre grad i fysisk aktivitet.

Nå bygges det tettere rundt kollektivknutepunktene. Det skal bl.a. bidra til at innbyggerne sykler, går og kjører kollektiv framfor å kjøre bil til daglige gjøremål. Dette bidrar til å redusere klimagassutslippene. Da må bolignære arealer til lek og utfoldelse, samt nærnaturen og tilgang til den sikres. Det må også bli enklere og tryggere å ferdes til fots og med sykkel.

Ved å utvikle attraktive anlegg og områder i kommunen, vil det føre til økt bruk av kortreiste tilbud. «Alle ut på tur» gir parkeringsutfordringer ved innfartsårene.

Samtidig sykler flere til disse områdene, men det mangler tilstrekkelig med sikker og god sykkelparkering.

Ås kommune har områder og anlegg av regional betydning. Eksempler på dette er Breivoll, Kinnsåsen, Nøstvedtmarka, Årungen ro- og padleklubb. Dette er områder og anlegg som brukes av flere enn innbyggerne i Ås. Samtidig har andre kommuner anlegg og områder som brukes av innbyggerne i Ås. Kvaliteten på og tilgangen til disse anleggene og områdene må også sikres. Særlig friluftsområdene er viktige å se i sammenheng over kommunegrensene.

Andelen som opplever ensomhet, øker (folkehelseoversikten). Anlegg og områder for å drive fysisk aktivitet er viktige møteplasser som bl.a. gjør at folk møtes og det forebygger utenforskap.

Frivilligheten er helt sentral i arbeidet med å øke den fysiske aktiviteten blant innbyggerne. Det gjelder f.eks. drift og vedlikehold av turstier og nærmiljøanlegg. God dialog og samarbeid med kommunen er viktig i denne sammenhengen. I drift og utvikling av selve aktivitetstilbudene er frivilligheten selve drivkrafta.

Idrett er viktig for mange, og det er et bredt tilbud av idrettsaktiviteter i kommunen. Det er viktig at de som allerede er aktive i idretten, både kan og vil fortsette med det. Idretten har utover det å gi bedre helse mange positive sider: Den gir sosiale fellesskap, man får utvikle seg som menneske, det er et sted å måle krefter og ferdigheter med seg selv og andre, samarbeide, ta ansvar og vise omsorg. Utvikling av idrettsanlegg må holder tritt med befolkningsøkningen og nye behov og eksisterende og planlagte idrettsanlegg må bevares. Dette inkluderer også hestesporten.

Ås kommune er en kommune i vekst. Flere innbyggere øker behovet for å sikre arealer der innbyggerne kan være fysisk aktive inne og ute. En del av dette arbeidet handler om å sikre friluftsområdene og ferdselsårene mellom disse områdene. Det kan gjøre det enklere for innbyggerne å starte turer nær der de bor og til å gå lengre sammenhengende turer.

1.4 Rammer og føringer

Planlegging i kommunene skal skje innenfor rammene av nasjonale og regionale føringer. De mest sentrale føringene for kommunedelplanen om nærmiljø- og idrettsanlegg, friluftsområder og ferdselsårer er beskrevet her:

1.4.1 Nasjonale føringer

Lover og forskrifter:

Kommunens ansvar for nærmiljø- og idrettsanlegg, samt friluftsområder og ferdselsårer er forankret i følgende lovverk:

- Plan- og bygningsloven: Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Dette følges bl.a. opp i

kommuneplanens samfunnsdel som skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Her settes av arealer som bl.a. sikrer tilgang til nærmiljø- og idrettsanlegg, friluftsområder og ferdselsårer.

- Folkehelseloven: I tråd med denne loven skal kommunen fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.
- Friluftslivsloven: Formålet med loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold mv. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes

Stortingsmeldinger:

- Helse- og omsorgsdepartementet (HOD): Utvikler folkehelsepolitikk på tvers av sektorer og innsatsområder. Fysisk aktivitet er en del av ansvarsområdet. Førende for arbeidet er:
  - Meld.St.19 (2018-2019) Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn er regjeringens gjeldende politikk på området.
  - Meld.St.15 (2022-2023) Folkehelsemeldinga. Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller.
- Klima- og miljødepartementet (KMD): Utvikler friluftspolitikk ved å legge til rette for at flest får drive aktivt friluftsliv, særlig i nærmiljøet. Førende for arbeidet er:
  - Meld.St.18 (2015-2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet er regjeringens politikk på området.
- Kultur- og likestillingsdepartementet (KLD): Utvikler idretts- og frivillighetspolitikk som skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokale aktivitetstilbud både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom uorganisert aktivitet. Førende for arbeidet er:
  - Meld.St.26 2011-2012 Den norske idrettsmodellen.
- Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD): Har bl.a. det overordnede ansvaret for by- og tettstedsutviklingen. Førende for arbeidet er:
  - Meld.St.18 (2016-2017) Berekraftige byar og sterke distrikt er regjeringens politikk på området.

1.4.2 Regionale føringer

Regionale planer skal legges til grunn for kommunal planlegging og virksomhet så langt det er forenelig med kommunalt selvstyre. For denne kommunedelplanen er «Aktivitetsløftet - Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Akershus 2016-2030» førende for arbeidet.

1.4.3 Kommunale føringer

Planstrategien for Ås kommune vedtas senest ett år etter at kommunestyret er konstituert. Den viser hvilke utfordringer kommunen har, og hvilke planer kommunen har eller skal utarbeide for å møte disse utfordringene. De politiske planene gir viktige kommunale føringer for arbeidet med kommunedelplanen. De mest førende planene er:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel 2022-34
- Handlingsprogram med økonomiplan 2019 – 2023
- Handlingsplan for klima og energi 2020-2030
- Temaplan Eiendomsforvaltning
- Sykkel- og gåstrategi 2018-2030
- Plan for ivaretagelse av naturmangfold i Ås kommune
- Parkeringsstrategi
- Reguleringsplaner

2 Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget er grunnlaget for anbefalingene i kommunedelplanen og skal brukes i konsekvensutredningen av arealinnspillene. Det skal gjennomføres barnetråkkregistreringer. Utover dette er eksisterende kunnskapsgrunnlag vurdert til å være tilstrekkelig.

2.1 Kunnskap som grunnlag for anbefalingene

Kunnskapsgrunnlaget skal svare på spørsmålene ved bruk av kildene som er oppgitt.

2.1.1 Befolkningsutviklingen i Ås

- Hvordan er utvikling i folketallet og alderssammensetning i Ås?
- Hvordan er de lokale og regionale forskjellene i befolkningsutviklingen?
- Hvordan fordeler inntekter og sosiale ulikheter seg i lokalsamfunnet vårt?
- Hvilke behov har et flerkulturelt samfunn for fysisk aktivitet?

Kilder: Befolkningsframskriving for Ås (SSB, KOSTRA), folkehelseprofilen (FHI), folkehelseoversikten for Ås kommune.

2.1.2 Fysisk aktivitet i Ås

- Hvor fysisk aktive er innbyggerne i Ås? Hvordan fordeler dette seg på ulike aldersgrupper?
  - Hvor stor andel av befolkningen driver med idrett, organisert og uorganisert?
  - Hvordan fordeler idrettsutøvelsen seg blant ulike aldersgrupper, kjønn, etnisitet og personer med funksjonsnedsettelse?
- Hvilken form for fysisk aktivitet driver innbyggerne med?
  - Fordelt på barn, unge og voksne
  - Fordelt på ulike typer idretter
  - I kommunen, utenfor kommunen
  - Sammenligningstall med andre kommuner
- Hvilke idretter er i vekst? Hva er trendene framover?

Kilder: Folkehelseprofilen (FHI). Folkehelseoversikten for Ås kommune. SSBs rapport Livskvalitet i Norge (2021). Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.1.3 Nærmiljø- og idrettsanlegg i Ås

- Hvilke nærmiljøanlegg har kommunen og hvor er de lokalisert? Hvilke behov for rehabilitering har disse anleggene?
- Hvilke idrettsanlegg har kommunen og hvor er de lokalisert? Hvilke behov for rehabilitering har disse anleggene?
- Hvilke private idrettsanlegg er det i kommune? Hvilke forhold har kommunen til disse? (Eks. treningsentre, ishall)
- Hvilke idrettsanlegg med regional betydning har kommunen og hvor er de lokalisert?
- Hvilke arealer er disponert/regulert til arealformål relatert til fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv?
- Hvilke kriterier har kommunen som grunnlag for spillemiddelsøknader til idretts- og nærmiljøanlegg?
- Hvilke muligheter er det for å økte arealer for fotballaktiviteter både nord og sør i kommunen?

Kilder: Sammenstilling/kartlegging av nærmiljø- og idrettsanlegg i Ås. Barnetråkkregistreringer. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023. Strategiplan for Nordby IL. Plan for vedlikehold, Ås kommune.

2.1.4 Friluftslivsområder og ferdselsårer i Ås

Friluftsområder:

- Hvilke friluftsområder har kommunen? Hvilke av disse er statlig sikret?
- Hvor viktig ut fra bruk og andre kvaliteter er de ulike områdene?
- Hvilke avtaler er inngått med grunneiere om bruk og merking av disse områdene?
- Hvordan er forholdet mellom friluftsliv, ferdselsårer og kulturminner og kulturmiljøer?
- Hvordan kan vi best mulig sikre viktige friluftsområder for kommende generasjoner?
- Hvor stort er omfanget av ulovlige hindre for ferdsel i strandsonen?

Kilder: Kartlagte friluftsområder i Ås. Regional kartlegging av friluftsområder. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

Ferdselsårer:

- Hvilke ferdselsårer er det mellom friluftsområdene?
- Hvilke ferdselsårer er det fra boligområder til nærfriluftsområder?
- Hvilken sammenheng er det mellom friluftsområdene i kommunen og mellom nabokommunene?
- Hvilke muligheter er det for å komme til viktige målepunkt ved å gå gjennom friluftsområder?

- Hva er muligheten for å lage ferdselsårer mellom friluftsområder ved f.eks. «kantsonestier» ved dyrka mark?

Kilder: Kartlagte friluftsområder i Ås. Oppdaterte barnetråkkregistreringer. Prosjekt kartlegging av ferdselsårer i Ås. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.1.5 Muligheter til å gå, sykle og reise kollektivt i Ås

- Hvilken mulighet er det for å gå, sykle og reise kollektivt:
  - til nærmiljø- og idrettsanlegg?
  - til friluftsområder?
- Hvor langt er det fra de viktigste kollektivtraseene til friluftsområder? Hvordan kommer man seg fra holdeplass til friluftsområdet?
- Hvor er ulike områder og anlegg lokalisert ift der folk bor?

Kilder: Sykkel- og gåstrategi for Ås kommune. Ruter.no. Viken fylkeskommunes kartportal for mobilitet. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.1.6 Utfartsparkering i Ås

- Hvilke muligheter er det for å parkere med bil ved innfartsårene til friluftsområder og idrettsanlegg?
- Hvilke muligheter og forbedringspotensialer er det for å parkere trygt med sykkel ved innfartsårene til friluftsområder, nærmiljø- og idrettsanlegg?
- Hvordan jobbe for å redusere behovet for å parkere med bil ved innfartsårene til friluftsområder og idrettsanlegg og samtidig stimulere til/opprettholde bruk?

Kilder: Oversikt over utfartsparkering. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.1.7 Organisering, oppfølging, samarbeid

1. Hvordan er kommunens tjenester for utvikling, etablering og drift av nærmiljø- og idrettsanlegg samt friluftsområder organisert i dag?
2. Hvordan er det lagt til rette for samarbeid og dialog om bruken av nærmiljø- og idrettsanleggene i dag?
3. Hvordan samarbeides det med grunneiere og frivillige lag og foreninger om tilgang til og bruk av friluftsområdene i dag?
4. Hvilke kontaktpunkter, samarbeid og samarbeidsarenaer er det mellom ulike aktører og kommunen for å legge til rette for fysisk aktivitet i Ås?
5. Hvilke ordninger har kommunen som sikrer gratis bruk av anlegg til barn og unge, samt utlån av utstyr?
6. Hvordan kan kommunen sikre lik mulighet for deltakelse i idrett og friluftsliv (herunder lik tilgang til utstyr) for lavinntektsfamilier?
7. Hvordan fungerer slikt samarbeid i forhold til de frivillige aktørene innenfor det utvidede kulturbegrepet? Hvordan er dette ansvaret kompetent forankret i den kommunale organisasjonen og i den politiske utvalgsstrukturen?

8. Vil det være hensiktsmessig for kommunen å ansette en idretts-, friluftsliv-, og frivillighetskoordinator?

Kilder: Oversikt over dagens situasjon. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.1.8 Universell utforming og tilgjengelighet

- Hvilke nærmiljøanlegg er universelt utformet og tilgjengelige?
- Hvilke idrettsanlegg er universelt utformet og tilgjengelige?
- Hvilke turstier og friluftsområder er universelt utformet og tilgjengelige?
- Hvilke idretts- og nærmiljøanlegg har potensiale for å gjøres universelt utformet og tilrettelagt, og hva slags tiltak må settes inn for å oppnå dette?

Kilder: Anleggsregisteret og sammenstilling/kartlegging av anlegg i Ås. Kartlagt tilgjengelighet i Norgeskart. Oppsummering fra åpent møte 16.02.2023.

2.2 Kunnskap som grunnlag for konsekvensutredning av arealinns spillene

Planprogrammet beskriver kunnskapsgrunnlaget som skal brukes som grunnlag for konsekvensutredning (KU) av arealinns spill. For kommunedelplanens arealdel er det tilstrekkelig å basere konsekvensutredningene på eksisterende kunnskap og oppdatering av denne kunnskapen. En mer detaljert konsekvensutredning skal gjennomføres som del av arbeidet med evt. detaljreguleringsplaner.

Arealinns spill til kommunedelplanen omfattes av kravet om konsekvensutredning. Hvert enkelt arealinns spill skal konsekvensutredes. Det skal også gis en samlet vurdering av konsekvensen av alle inns spill. Alle mottatte arealinns spill vurderes administrativt og legges fram for politisk behandling.

Her gis det en oversikt over temaene som skal inngå i konsekvensutredningen av arealinns spillene. Temaene samt kunnskapsgrunnlaget er utdypet i vedlegg 1. Det må tas høyde for at noen av temaene og kunnskapsgrunnlagene kan endre seg i løpet av planprosessen.

Kommunens arealstrategier

Kommunens langsiktige strategi for arealbruk er avklart i kommuneplanens samfunnsdel 2022-34 vedtatt av kommunestyret 15.06.2022. Dette vil bli brukt som ramme for vurdering av arealinns spillene.

Lokalisering og transport

Lokalisering av ulike arealformål vil genere ulike behov for transport. Avstand til ulike funksjoner og veinett skal angis.

Natur-, landbruk-, friluftsliv- og kulturverdier

Endret arealformål kan redusere kvaliteten på viktige natur-, landbruk-, friluftsliv- og kulturverdier og ressurser. Det skal derfor utredes hvilken konsekvens endret arealformål får for disse verdiene.

Miljø

Endret arealformål kan generere eller bli berørt av ulike miljøtema som støy og luftforurensing.

Klima

Endret arealformål kan få klimakonsekvenser på grunn av at noen arealformål binder klimagasser mens andre ikke gjør det. Dette må utredes. Klimatilpasning er også et viktig tema som må tas med i konsekvensutredningen. Her skal Miljødirektoratets veileder brukes.

Infrastruktur

Ulike arealformål skaper behov for nærhet til teknisk infrastruktur. Temaer som vil bli vektlagt i vurdering er avstanden til fjernvarme, vann og avløp.

Barn og unges oppvekstvilkår

Barn og unges oppvekstvilkår er særlig vektlagt i planleggingen.

Helsekonsekvensutredning/vurdering

Helsekonsekvenser skal utredes når det er grunn til å tro at saken eller tiltaket vil ha vesentlige konsekvenser for befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen.

Risiko og sårbarhet (ROS-analyse)

Krav til ROS-analyse etter plan- og bygningsloven §4-3 gjelder alle planer for framtidig utbygging i kommunedelplanens arealdel. ROS-analysen gjennomføres og dokumenteres som del av konsekvensutredningen. ROS-analysen vil bli gjennomført i tråd med DSB-veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens planlegging» (DSB, 2017). Temaer som vil bli vurdert tatt med i denne sammenhengen er flom og overvann, grunnforhold og rasfare, ulykker, høyspentledninger og forurenset grunn.

3 Arealinnspill – en invitasjon

Som en del av høringen av planprogrammet til kommunedelplan for nærmiljø- og idrettsanlegg, friluftsområder og ferdselsårer, inviterte kommunen grunneiere, lag og foreninger og innbyggere til å komme med arealinnspill til arealformål som gjelder tema for denne kommunedelplanen. Det kan være idrettsanlegg, uteoppholdsareal, naturområde, turdrag, friområde, park, lekeplasser, nærmiljøanlegg. Listen er ikke uttømmende.

Når det gjelder konkrete innspill til arealer, står følgende føringer til arealinnspill i planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel 2022-34:

Det kan være behov for arealer til nærmiljø- og idrettsanlegg i Ås sentralområde. Lillebrand og Storebrand bør vurderes videreutviklet i denne sammenheng, men da i dialog med NMBU. Det samme gjelder arealene kommunen eier på Bjørnebekk. Arealer vest for ungdomsskolen kan være et aktuelt område for en evt. framtidig svømmehall. Det er også signalisert at det er behov for arealer til

nærmiljø- og idrettsanlegg på Nordby, Solberg og Sjøskogen. I forbindelse med evt. nedleggelse av Kroer skole, kan det være aktuelt å vurdere framtidig bruk av de eksisterende anleggene der.

4 Planprosessen

4.1 Organisering

Rullering av kommunedelplanen er organisert som et prosjekt. Formannskapet er politisk styringsgruppe. Virksomhet Kultur, samfunn og teknikk er administrativ styringsgruppe og har ansvar for å gjennomføre planarbeidet.

4.2 Framdrift

Hovedfaser i planprosessen	Tidspunkt
Forslag til planprogram til politisk behandling i formannskapet. Varsel om oppstart av planprosess.	03.05.2023
Høring/offentlig ettersyn av planprogram med invitasjon til å komme med arealinnspill.	08.05-19.06.2023
Frist for høringsuttalelse og arealinnspill	19.06.2023
Fastsettelse av planprogram (F og K)	25.10.2023
Utarbeidelse av kommunedelplanen (inkl. kunnskapsgrunnlag og dialogmøter)	Sept.2023 -mars 2024
Høringsutkast til kommunedelplan behandles første gang	April 2024
Høring/offentlig ettersyn av planforslaget	April-mai 2024
Sluttbehandling og vedtak av kommunedelplan	Okt. 2024

Etter høringen av planprogrammet ble framdriften vedtatt justert. Endelig vedtak av kommuneplanen er planlagt oktober 2024. Grunnen er at det er mer omfattende arbeide med kunnskapsgrunnlaget som kommunens skal utarbeide selv og det er mer omfattende arbeide med medvirkning og involvering.

4.3 Medvirkning

Medvirkning i planlegging er viktig for å at alle interesser og myndigheter som er berørt av planarbeidet blir involvert og hørt i planarbeidet. Det skal derfor gjennomføres en aktiv medvirkning som sikrer engasjement og innspill fra et bredt lag av befolkningen. Noen grupper skal vises særlig hensyn. Hensyn til barn og unges oppvekstsvilkår, universell utforming, og estetisk utforming av omgivelsene er vektlagt i plan- og bygningsloven. Andre viktige målgrupper er deler av kommuneadministrasjonen, innbyggere generelt, aktuelle lag og foreninger og NMBU. Seniorperspektivet er også viktig i denne sammenheng.

Under beskrives medvirkningstiltak som er aktuelle å gjennomføre i planperioden. Dette vil bli utdypet i en egen plan for kommunikasjon og medvirkning som skal utarbeides som del av arbeidet med kommunedelplanen.

4.3.1 Tilgjengeliggjøre informasjon

Ved varsling om oppstart av planarbeidet, ved høring og ved invitasjon til medvirkningsprosesser:

- Informasjon på nettsidene.
- Annonser
- Artikler i lokalavisa

4.3.2 Innhente informasjon

Hente informasjon fra offentlige og private kilder, gjennomføre ulike kartlegginger som prosjekt eller via møter.

4.3.3 Dialog

- Bruke Ås innbyggertorg og Nordby bibliotek som plankontor når kommunedelplanen sendes på høring.
- Legge vekt på arrangementer og metoder som involverer barn og unge.
- Møter med ulike lag og foreninger.
- Møter med NMBU, studentsamskipnaden, studenttinget
- Møter med private aktører, grunneiere.
- Møter med aktuelle virksomheter i kommuneorganisasjonen.
- Politiske innspillseminar: Eldrerådet, ungdomsrådet, rådet for personer med funksjonshemming, hovedutvalgene, formannskapet, kommunestyret.
- Arrangere folkemøter på Ås og Nordby når kommunedelplanen sendes på høring.
- Møte med regionalt planforum når plan er på høring.

Vedlegg

Vedlegg 1:

Temaer i konsekvensutredning av arealinns spillene

Denne oversikten viser hvilke temaer som skal tas med i konsekvensutredningen av arealinns spillene til kommuneplanen, samt hvilke kunnskapsgrunnlag som skal brukes. Det må tas høyde for at noen av temaene og kunnskapsgrunnlagene kan endre seg i løpet av planprosessen. Det er kommunen som har ansvar for å gjennomføre konsekvensutredningen.

a) Kommunens langsiktige arealstrategi

Hovedlinjene i kommunens langsiktige strategi for arealbruk er avklart i planprogrammet, jfr. kapittel 4.1. Dette vil bli brukt som ramme for vurdering av arealinns spillene, og vil bli vektlagt.

- Kunnskapsgrunnlag: Kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2022-2034.

b) Lokalisering og transport

Lokalisering av ulike arealformål vil genere ulike behov for transport. Det vil derfor utredes hvor langt fra ulike funksjoner og veinett det foreslåtte arealformålet ligger. Aktuelle temaer er:

- Avstand til Ås stasjon, kommunesenter (gjelder for Brønnerud, Åsgård, Rustad og Kroer)
- Nærhet til gang- og sykkelveger
- Nærhet til og kvalitet (frekvens) på kollektivtilbud
- Avstand og adkomst til europaveg, fylkesveg, kommunal veg

Det synliggjøres i kartet hvilke områder som etter realiseringen av kommunedelplanen vil ha mer enn 500 m til nærnatur (over 200 daa sammenhengende natur).

- Kunnskapsgrunnlag: Kommunekart

c) Landbruk-, natur-, -, friluftsliv og kulturverdier

Endret arealformål går ofte utover å redusere kvaliteten på viktige natur-, landbruk-, friluftsliv- og kulturverdier og ressurser. Det skal derfor utredes hvilken konsekvens endret arealformål får for disse interessene. Aktuelle temaer er:

Naturmangfold:

I hvilken grad arealformålet får en konsekvens for registrerte naturtyper, trua arter, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, nøkkelbiotoper. Tema naturmangfold i KU skal kvalitetssikres.

- Kunnskapsgrunnlag:
  - Kommunekart natur som inkluderer artskart.
  - Naturbase: <https://kart.naturbase.no/>

- Temakart Grønn infrastruktur¹: Eksisterende og nye kartdata er brukt til å kartlegge grønn infrastruktur i hele kommunen.
-

Små- og storvilts leveområder og trekkruiter:

I hvilken grad arealformålet får en konsekvens for små- og storvilts leveområder og trekkruite.

- Kunnskapsgrunnlag:
  - Kommunekart natur

Landbruk og skog:

I hvilken grad endret arealformål går utover dyrka jord/dyrkbar og produktiv/uproduktiv skog.

- Kunnskapsgrunnlag:
  - Kommunekart natur
  - Kilden NIBIO

Friluftsjnteresser:

I hvilken grad arealformålet får en konsekvens for friluftsområder og turløyper og traseer (sommer/vinter)

- Kunnskapsgrunnlag:
  - Naturbase
  - Kommunekart turkart

Kulturminner og kulturlandskap:

I hvilken grad arealformålet får en konsekvens for kulturminner og kulturlandskap.

- Kunnskapsgrunnlag:
  - Kommunekart kultur
  - Kulturhistorisk analyse inkludert grønnstruktur for Ås sentralområde

d) Miljø

Endret arealformål kan generere eller bli berørt av ulike miljøtema som støy og luftforurensing. Aktuelle tema er vist under. Andre miljøtema som også er aktuelle, vurderes å tas med her eller som del av ROS-analysen. Se punkt i)

Støy:

I hvilken grad det foreslåtte arealformålet genererer eller blir berørt av støy.

- Kunnskapsgrunnlag: Kommunekart

Luftforurensing:

I hvilken grad det foreslåtte arealformålet generer eller blir berørt av luftforurensing.

Lysforurensing:

I hvilken grad det foreslåtte arealformålet genererer lysforurensing.

e) Klima

---

¹ Leveområder for truede ansvarsarter, funksjonsområder og forbindelser mellom disse (inkl. dammer). Blå strukturer er en viktig del av den grønne infrastrukturen på landskapsnivå, og dette er inkludert i analysene.

Endret arealformål kan få klimakonsekvenser på grunn av at noen arealformål binder klimagasser mer enn andre. Dette kan nå utredes. Klimatilpasning er også et viktig tema som må tas med i konsekvensutredningen. Det vurderes om det skal tas med her, eller som del av ROS-analysen.

Klimaendringer:

I hvilken grad endring av arealformålet får en konsekvens for klimagassutslipp.

- Kunnskapsgrunnlag: www.miljodirektoratet.no

Klimatilpasning:

I hvilken grad endring av arealformålet forsterker effekten av klimaendringer. F.eks. i form av økt risiko for flom, eller på en annen måte reduserer kommunen muligheter for klimatilpasning.

- Kunnskapsgrunnlag: www.miljodirektoratet.no

f) Infrastruktur

Ulike arealformål har behov for nærhet til teknisk og sosial infrastruktur. Det skal derfor utredes hvilken nærhet endret arealformål har til teknisk og sosial infrastruktur. Aktuelle temaer er:

- Fjernvarme
- Vann- og avløp

g) Barn og unges oppvekstvilkår

Barn og unges oppvekstvilkår er særlig vektlagt i planleggingen. Tema som er aktuelle å ta med i KU er:

Leke- og oppholdsareal:

- Kunnskapsgrunnlag: Barnetråkkregistrering

h) Helsekonsekvensutredning/vurdering

Helsekonsekvenser skal utredes når det er grunn til å tro at saken eller tiltaket vil ha vesentlige konsekvenser for befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen. For lokal og regional forvaltning er konsekvenser for miljø og samfunn hjemlet i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrift om konsekvensutredning.

i) Risiko og sårbarhet (ROS-analyse)

Krav til ROS-analyse etter plan- og bygningsloven §4-3 gjelder alle planer for framtidig utbygging i kommuneplanens arealdel. ROS-analysen gjennomføres og dokumenteres som del av konsekvensutredningen. ROS-analysen vil bli gjennomført i tråd med DSB-veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens planlegging» (DSB, 2017). Temaer som skal vurderes som del av ROS-analysen er:

- Flom og overvann: I hvilken grad det er risiko for flom og overvann i det foreslåtte området.
- Grunnforhold og rasfare: I hvilken grad det er risiko for kvikkleireskred i det foreslåtte området.
- Ulykker: Antall trafikkulykker og registrerte ulykkespunkt i det foreslåtte området.

- Høyspentledninger: Nærhet til trase for høyspentledning.
- Forurenset grunn: I hvilken grad det er risiko grunnforurensing i det foreslåtte området.

j) Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser skal utredes når det er grunn til å tro at saken eller tiltaket vil ha vesentlig konsekvens for kommunens økonomi.

Vedlegg 2: Dokumentasjon av arealinns spill

Som en del av høringen av planprogrammet til kommunedelplanen, ble interessenter invitert til å komme med arealinns spill. Sjekkliste under skulle brukes ved dokumentasjon av arealinns spillet. Frist for innlevering av arealinns spill var 19.06.2023. Det er samme frist som for generelle høringsuttalelser til planprogrammet.

SJEKKLISTE – AREALINNSPILL TIL KOMMUNEDELPLANEN		
1. Fakta om arealinns spill		Kunnskapsgrunnlag
Adresse mv.	a. Område/skolekrets	
	b. Adresse	
	c. Gårds- og bruksnummer	
	d. Forslagstiller	
	e. Dagens arealformål	
	f. Områdets størrelse i dekar (daa)	
Planformål - gjeldende, ønsket	g. Formål i gjeldende kommuneplan	Kommunekart/Kartlag Kommuneplan
	h. Hensynssone i gjeldende kommuneplan	Kommunekart/Kartlag Kommuneplan
	i. Ønsket formål	
2. Kart – arealinns spill		Kunnskapsgrunnlag
Kart	a. Vedlagt kart	Kommunekart/Kartlag Grunnkart/Eiendom
3. Dokumentasjon av arealinns spill		Kunnskapsgrunnlag
Komm. føringer	a. I tråd med kommunens langsiktige arealstrategi i planprogrammet.	Kommuneplanens samfunnsdel vedtatt 15.06.2023.
Lokalisering og Transport	c. Avstand til Ås stasjon (kommunesenter)	Kommunekart/Meny/Tegn i kart
	d. Nærhet til gang- og sykkelveger	Kommunekart/Kartlag Gang og sykkelvei Kommunekart/Meny/Tegn i kart
	e. Nærhet til kollektivtilbud	Ruter.no/Stoppesteder
	f. Veinett - Avstand og adkomst til europaveg, fylkesveg og kommunal veg.	Kommunekart/Meny/Tegn i kart
Natur-, landbruk-, friluftsliv	g. Landbruk og skog - Dyrka og dyrkbar jord - Produktiv/uproduktiv skog	Kommunekart/Kartlag AR5
	h. Naturmangfold - Nasjonalt viktige arter - Utvalgte naturtyper - Naturtyper etter DN's håndbøker	Kommunekart/Kartlag Natur
	i. Små- og storvilts trekkruiter	Kommunekart/Kartlag Vilt
	j. Kulturminner og kulturlandskap	Kommunekart/Kartlag Kulturminner
	k. Friluftsliv	Kommunekart/Kartlag Friluftsliv
M	l. Støy	Kommunekart/Kartlag Trafikk

	m. Vanmiljø - nærhet til	Kommunekart/Kartlag Grunnkart/Vann
Infrastruktur	n. Fjernvarme - avstand til	Kommunekart/Kartlag
	o. Vann og avløp - avstand til	Kommunekart/Kartlag
Risiko- og sårbarhet	p. Flom og overvann	Kommunekart/Kartlag Flom
	q. Grunnforhold og rasfare - kvikkleire	Kommunekart/Kartlag Samfunnssikkerhet og Kartlag Geologi
	r. Trafikksikkerhet - Registrerte ulykkespunkt	Kommunekart/Kartlag Trafikk
	s. Høyspentledninger	Kommunekart/Kartlag Grunnkart

Ås kommune

Miljø, mangfold og muligheter

